RABHADH
Ní mór duit an páipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabhar, nó caillfear marcanna.

SCRÚDUIMHIR

DON SCRÚDAITHEOIR
Roinn A Iomlán na Marcanna

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2007

EACNAMAÍOCHT BHAILE

ARDLEIBHÉAL

DE hAOINE 15 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 2.00 – 4.30

Iomlán na Marcanna: 300

STAMPA AN IONAID

TREORACHA d'IARRTHÓIRÍ

1. ROINN A - 80 marc.
   Freagair 20 (fiche) ceist as Roinn A. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

2. ***Freagair na ceisteanna sa spás atá ann dóibh***.

3. Ní mór na bileoga freagraí comhlánaithe do Roinn A a thabhairt ar ais d'fheitheoir an scrúdaithe.

4. ROINN B - 220 marc.
   Freagair 4 (ceithre) cheist as Roinn B. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

ROINN A
80 marc

Freagair 20 (fiche) ceist díobh seo a leanas. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

1. Mol **ceithre** thoisc a imríonn tionchar ar roghanna bia duine.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(iv) ______________________________

2. Cuir in iúl easpa **dhifriúil** a tharlaíonn de dheasca iontógáil íseal **gach ceann** de na cothaithigh seo a leanas:

COTHAITHEACH	EASPA
(i) Cailciam	**(i)**
(ii) Vitimín C	**(ii)**
(iii) Iarann	**(iii)**
(iv) Vitimín K	**(iv)**

3. Ainmnigh na codanna den ghránach atá lipéadaithe **A**, **B** agus **C**.

A ______________________

B ______________________

C ______________________

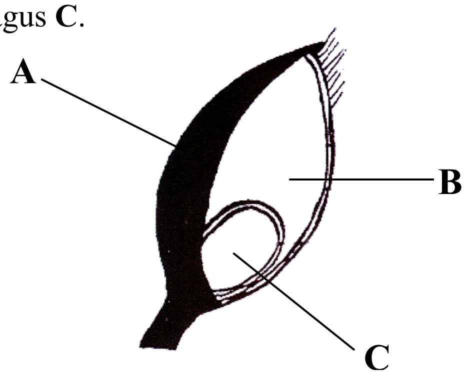

4. Ainmnigh **dhá** rangú éisc agus tabhair sampla **amháin** de **gach** rangú:

RANGÚ ÉISC	SAMPLA
(i)	**(i)**
(ii)	**(ii)**

5. Mínigh an téarma ***traséilliú*** ______________________________

____

____

____

6. Tabhair **<u>dhá</u>** chúis a ndéantar bia a phróiseáil.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

7. Cén t-eolas a chuireann an tsiombail seo in iúl don tomhaltóir?

____

____

____

Ainmnigh rud **<u>amháin</u>** ar a bhfuil sí le fáil ______________________________

8. Ainmnigh **<u>dhá</u>** asbhaint dheonacha is féidir a bhaint as ioncam comhlán an fhostaí.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

9. Tabhair **<u>dhá</u>** fheidhm a bhaineann le Cumann Tomhaltóirí na hÉireann.

(i) ______________________________

____

(ii) ______________________________

____

THALL →

10. Liostaigh **ceithre** sheirbhís stáit a íoctar le cánachas.

(i) ____________________ **(ii)** ____________________

(iii) ____________________ **(iv)** ____________________

11. Mínigh **gach ceann** de na téarmaí tomhaltóra seo a leanas:

(i) **tosaíocht** ____________________

____

(ii) **monaplacht** ____________________

____

12. Mol **ceithre** bhealach chun an baol ó ghalar corónach croí a laghdú do dhuine.

(i) ____________________

(ii) ____________________

(iii) ____________________

(iv) ____________________

13. Ainmnigh na codanna den chóras análaithe atá lipéadaithe **A**, **B**, **C** agus **D**.

A ____________________

B ____________________

C ____________________

D ____________________

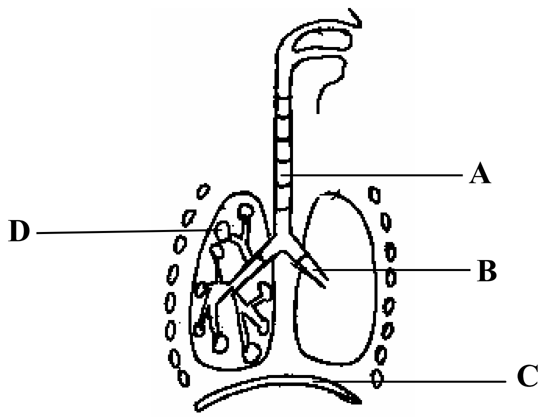

14. Minigh **gach ceann** díobh seo a leanas:

(i) **drugaí rialaithe** ____________________

____

(ii) **caitheamh fulangach tobac** ____________________

____

15. Tabhair **dhá** shampla dhifriúla de bhrú piarghrúpa ***dearfach*** i measc déagóirí.

(i) ______________________________

____

(ii) ______________________________

____

16. Cad iad na gníomhaíochtaí ba cheart a dhéanamh i gcás sceitheadh gáis sa teach?

____

____

____

____

17. Tabhair **dhá** chúis ar cheart tithe a bheith inslithe.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

18. Ainmnigh **dhá** dhath theolaí agus **dhá** dhath fhionnuara.

DATHANNA TEOLAÍ	DATHANNA FIONNUARA
(i)	**(i)**
(ii)	**(ii)**

19. Mol **ceithre** bhealach inar féidir le tomhaltóirí truailliú timpeallachta a laghdú.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(iv) ______________________________

20. Mínigh **gach ceann** de na téarmaí faisin seo a leanas:

(i) **oiriúintí** ______________________________

____

(ii) **prêt-à-porter** ______________________________

____

21. Luaigh airí inmhianaithe **amháin** agus airí neamh-inmhianaithe **amháin** a bhaineann le línéadach mar fhabraic d'éadaí.

(i) **airí inmhianaithe** ______________________________

(ii) **airí neamh-inmhianaithe** ______________________________

22. Ainmnigh **dhá** bhailchríoch oiriúnacha is féidir a fhorchur le fabraic le haghaidh seaicéad scoile.

(i) ____________________ **(ii)** ____________________

23. Liostaigh **ceithre** threoirlíne ba cheart a leanúint nuair a bhíonn ball mín éadaigh á ní.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

(iii) ______________________________

(iv) ______________________________

24. Ainmnigh **dhá** mhodh chun uaim chothrom a néatú.

(i) ____________________ **(ii)** ____________________

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2007

EACNAMAÍOCHT BHAILE

ARDLEIBHÉAL

DÉ hAOINE 15 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 2.00 – 4.30

ROINN B
(220 MARC)

TREORACHA d'IARRTHÓIRÍ

Freagair **CEITHRE** (4) cheist as an roinn seo.
Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

ROINN B
220 MARC

1.

GLASRAÍ GALAITHE
ÚR-ÓN-bhFEIRM

Cineál so-bhlasta de ghlasraí úra reoite. Galaigh go réidh chun foirfeachta iad agus bain taitneamh astu!

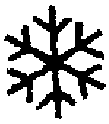

EOLAS COTHAITHE

Luachanna Tipiciúla in aghaidh an Riar

Fuinneamh	45 kcal
Próitéin	4.6 g
Carbaihiodráit	5.4 g
Saill	0.6 g
Snáithín	3.4 g
Sóidiam	Rian
Vitimín C	34 mg
Aigéad Fólach	99 µg

COMHÁBHAIR

Cairéid, pónairí glasa, grán milis óg, piseanna.

Tugann dáileadh de 'Ghlasraí Galaithe úr-ón-bhFeirm' ceann amháin de na 5 chuid laethúil de thorthaí agus de ghlasraí atá molta.

Chun na torthaí is fearr a fháil GALAIGH ar feadh 5 nóiméad.

(a) Agus úsáid á baint agat as an eolas atá ar an lipéad táirge thuas, déan luach cothaithe na 'nGlasraí Galaithe úr-ón-bhFeirm' a mheasúnú.

(b) Dear biachlár do dhinnéar **<u>trí</u>** chúrsa, a mbeidh an táirge seo san áireamh ann, a bheidh oiriúnach do bhéile teaghlaigh.

(c) **(i)** Tabhair **<u>dhá</u>** chúis a moltar galú mar mhodh cócaireachta do na glasraí seo.

(ii) Ainmnigh **<u>dhá</u>** mhodh cócaireachta eile atá oiriúnach do ghlasraí.

(d) Conas is féidir le déagóirí níos mó glasraí a bheith acu san aiste bia laethúil?

(e) Cad is ciall leis an tsiombail seo?

2. **(a)** **(i)** Tabhair breac-chuntas ar na cúiseanna ar cheart uibheacha a bheith mar chuid den aiste bia.

(ii) Ainmnigh **<u>dhá</u>** chothaitheach thábhachtacha <u>nach</u> bhfuil le fáil in uibheacha.

(b) Cad iad na treoirlínte ba cheart a leanúint nuair a bhíonn duine **(i)** ag ceannach uibheacha **<u>agus</u>** **(ii)** ag stóráil uibheacha?

(c) Liostaigh **<u>cúig</u>** úsáid d'uibheacha sa chistin agus ainmnigh mias **<u>dhifriúil</u>** le **<u>gach</u>** úsáid a léiriú.

(d) Ainmnigh **<u>dhá</u>** ghrúpa daoine nár cheart dóibh uibheacha amha a ithe **<u>agus</u>** abair cén fáth.

(e) Cad is uibheacha '***saor - raoin'*** ann?

3. **(a)** Cad is tomhaltóir ann?

(b) **(i)** Mínigh an difríocht atá idir riachtanais agus teastálacha. Tabhair samplaí i do fhreagra.

(ii) Ainmnigh **dhá** thoisc a imríonn tionchar ar riachtanais agus ar theastálacha an tomhaltóra.

(c) Tabhair breac-chuntas **(i)** ar **cheithre** cheart a bhíonn ag tomhaltóirí agus **(ii)** ar **cheithre** fhreagracht a bhíonn ar thomhaltóirí.

(d) Ainmnigh **dhá** dhlí tomhaltóirí agus mínigh conas a thugann **gach ceann** díobh cosaint don tomhaltóir.

4. **(a)** Mínigh **gach ceann** díobh seo a leanas maidir le forbairt an duine:
(i) forbairt mhothúchánach **(ii)** forbairt shóisialta **agus** **(iii)** forbairt mhorálta.

(b) Liostaigh **trí** athrú fhisiceacha a tharlaíonn do bhuachaillí in aois oirbhirt dóibh agus **trí** athrú fhisiceacha a tharlaíonn do chailíní in aois oirbhirt dóibh.

(c) Tabhair breac-chuntas ar an bhfeidhm a bhaineann le **gach ceann** díobh seo a leanas:
(i) úiríocha **(ii)** ubhagáin **(iii)** útaras **(iv)** ducht speirme.

(d) Déan cur síos achomair ar an timthriall míosta.

5. **(a)** Liostaigh na treoirlínte ba cheart a chur san áireamh nuair a bhíonn cócaireán micreathonnach á roghnú do chistin nua-aimseartha.

(b) Tabhair **trí** bhuntáiste a bhaineann le cócaireán micreathonnach a úsáid.

(c) Mol **trí** úsáid dhifriúil a bhaineann le cócaireán micreathonnach.

(d) Liostaigh na rialacha ba chóir a leanúint nuair a bhíonn cócaireán micreathonnach **(i)** á úsáid **agus** **(ii)** á ghlanadh.

(e) Mínigh an téarma ***am seasta***.

6. Iarradh ort barréide spóirt oiriúnach a dhéanamh don rang Corpoideachais.

(a) Ainmnigh an fhabraic a roghnófa don bharréide spóirt **agus** tabhair **trí** chúis le do rogha.

(b) Liostaigh na treoirlínte ba cheart a chur san áireamh nuair a bhíonn fabraic á ceannach.

(c) Déan sceitse den bharréide spóirt a dhéanfá, agus déan cur síos air.

(d) Mol **dhá** mhodh chun do bharréide spóirt a phearsanú.

(e) Sceitseáil **agus** déan cur síos ar lipéad cúraim oiriúnach don bharréide spóirt atá déanta agat.